

Esipuhe

Suomalaisen koulun parhaita puolia ovat yhdenvertaisuus ja tasapuolisuus. Opetus on kokonaisvaltaista, oppijalähtöistä. Vaikka oppijalähtöisyys on vahvaa, ohjaavatko opetusta silti perinteiset stereotyyppit tyttöistä ja pojista? Laitammeko edelleen tytöt ja pojat omiin jonoihinsa? Opiskelevatko tytöt tekstiilityötä ja pojat teknistä? Tuummeko vai taannutammeko arjen toimintatavoillamme monipuolisen tasa-arvon kehittymistä? Annammeko kaikille yksilölliset mahdollisuudet oppia, kasvaa ja kehittyä?

Joki muodostuu pienistä puroista. Samoin on opetuksen laita. Pienet, usein piiloasenteelliset ratkaisut saattavat tukea joko sukupuolten välistä tasa-arvoa tai viedä kehitystä eriarvoisuuden suuntaan. Sukupuolten välinen tasa-arvo on askel kohti tasa-arvoisuuden ja erilaisuuden hyväksymisen kokonaisuutta.

Aiheeseen on tartuttu monella taholla. Nykyisen hallituksen ohjelmassa korostetaan voimakkaasti tasa-arvotavoitteen saavuttamista erityisellä tasa-arvo-ohjelmalla. Sen painopisteitä ovat muun muassa sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen, tasa-arvotietoisuuden lisääminen, segregaaation lieventäminen, tasa-arvotyön resurssien vahvistaminen ja tasa-arvoselonteon laatiminen. Hallitusohjelman mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriö on nimennyt kaksi työryhmää viemään edellä mainittuja asioita eteenpäin: Tasa-arvo- ja sukupuolitietoisuus opettajankoulutuksessa sekä Segregaaation lieventämistyöryhmä.

Jo opettajankoulutuksessa on luotava pohja todellisen tasa-arvoisuuden ja tasa-arvoajattelun edistämiseksi. Meidän käytännön työssä jo olevien tulee osata suhtautua kriittisesti omaan ajatteluunne ja toimintaamme – oltava avoimia tulevaisuuden tavoitteille. Onko asenteemme kohdallaan tasa-arvoasioissa?

Kun tarkastelemme kahden sukupuolen kysymystä, huomaamme, että tuleekin puhua sukupuolen moninaisuudesta. Miten tukea lasta tai nuorta, joka ei tunne olevansa tyttö eikä poika? Samaan aiheeseen liittyy myös seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus. Tutkimusten mukaan noin 10 % ihmisistä ei ole heteroseksuaaleja. Emme voi elää ajattelemalla, että kaikki ovat samanlaisia kuin minä – me. On hyvä asia, että ”erilaiset” ihmiset tuovat itsensä esiin omana itseenään. Vain tätä kautta pääsemme huomaamaan, että me kaikki olemme (vain) ihmisiä. Oletko sinä valmis kohtaamaan työtoverin tai vanhemman, joka on homo tai lesbo?

Tämän Opettajan vuosi -kirjasarjaan kuuluvan teoksen teemana on sukupuoli ja tasa-arvo koulussa. Tavoitteena on nostaa keskusteluun edellä mainittuja asioita, jotta me maailman parhaat opettajat osaamme toimia entistä moninaisimmissa tilanteissa ja entistä moninaisimpien ihmisten kanssa lasten ja nuorten parhaaksi. Kirjan vuosikirjaosuudessa tehdään katsaus viime lukuvuoden tutkimuksiin ja tapahtumiin. Tapahtumista on myös poimittu tarkempaan tarkasteluun muutamia kirjan teemaan liittyviä aiheita.

Toivon, että kirja antaa tietoa, herättää keskustelua ja auttaa kehittymään työssä.

*Kesäkuussa 2010
Markku Suortamo
rehtori, Puistokoulu, Jyväskylä*